

PŘÍLOHA V

PORADENSKÁ DIAGNOSTIKA S POUŽITÍM MODELU A-B-C

(Podle: Cormier W.H. - Cormier L.S. (1991): *Interviewing strategies for helpers. California, Brooks-Cole, upraveno V.Hrabalem*)

Název modelu A-B-C vychází z původního anglického názvu, kde
A znamená „antecedents“: to co předcházelo současné situaci;
B znamená „behavior“: chování v současnosti;
C znamená „consequences“: důsledky současného chování.

Pořadí jednotlivých složek v diagnostickém postupu může být jiné, termín A-B-C používáme spíše jako mnemotechnickou pomůcku.

Model A-B-C shrnuje diagnostický postup takto:

- 1) Získat *hrubý obraz* problému, jak jej prezentuje klient a/nebo pro klienta významná osoba, která chce problém konzultovat (zpravidla rodiče či učitel).
- 2) Rozhovorem a pozorováním získat informace o třech základních oblastech (A,B,C). Přitom v každé oblasti sledovat relevantní komponenty v následujících kategoriích jevů:

Vnitřní, týkající se bezprostředně klienta a jeho prožívání:

- **afektivní** - city, nálady, motivy, základní tendence uspokojování potřeb;
- **somatická** - fyziologické a s tělem související pocity;
- **motorická** - celková motorika, též neverbální chování;
- **kognitivní** - myšlení a další poznávací funkce.

Vnější, sociální a věcné prostředí nebo příčiny:

- **okolnosti** - místo, čas, souběžné události, týkající se zkoumaného chování (za jakých okolností se to děje)
- **sociální vztahy a vlivy**.

Zkoumané oblasti:

- A - antecedenty**, tj. události a jevy, které chování předcházejí a mohou ovlivnit jeho vznik. Sledovat antecedenty **bezprostřední**, ale také **časově vzdálené** (anamnestické údaje), pokud jejich vliv na chování trvá. Zvláště hledat **stimulující jevy**, na nichž hlavně problémové chování závisí a dále možné **zdroje změn**, brzdících nežádoucí chování.
- B - chování** klienta pokud možno rozbořem konkrétních příkladů.
- C - konsekvence**, tj. následky chování, které klient prožívá jako odměny případně jako trestu. Je třeba sledovat konsekvence **bezprostřední** i **perspektivní** a zvláště tzv. **druhotné zisky** (skryté odměny nežádoucího chování, např. získání pozornosti byť v podobě trestu).